

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:25

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 22 januari

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Då börjar vi med punkten 1, Fråga om medgivande till deltagande på distans för ledamöter och tjänstemän. Kan detta medges? Jag finner så.

§ 2 Utrikes frågor

Utrikesminister Ann Linde

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 7 december 2020

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 25 januari 2021

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Då välkomnar jag utrikesministern till dagens sammanträde. Vi börjar som seden bjuder med återrapport från möte i rådet den 7 december 2020.

Anf. 3 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! EU-nämnden har i vanlig ordning fått skriftlig återrapportering från rådets möte den 7 december, men eftersom många ledamöter har svårt att ta del av den skriftliga rapporten nu under pandemin tänker jag inleda genom att säga ett par ord om mötet i december.

Den höge representanten Josep Borrell tog under Aktuella frågor upp Georgien, Turkiet, Etiopien och Venezuela. Han nämnde även den nya sanktionsregimen mot kränkningar av och brott mot mänskliga rättigheter. Några av oss ministrar tog därutöver upp Belarus, Moldavien och Libanon.

Jag berörde i mitt inlägg Belarus, Georgien, Venezuela och den nya sanktionsregimen. Rörande Belarus underströk jag myndigheternas ansvar och uttryckte starkt stöd för det tredje sanktionspaketet. Som nämnden säkert har noterat kunde ett sådant paket antas lite senare i december. Jag framhöll även att EU bör stödja och uppmuntra Georgien i att arbeta sig ur den nuvarande krisen. Georgiens institutioner får inte slösa bort befolkningens förtroende.

När det gäller Venezuela uttryckte jag stöd för att EU genom ett uttalande skulle ta avstånd från de val som hölls i december. Borrell gjorde också ett sådant uttalande i början av januari i samband med att det nya parlamentet samlades.

Avslutningsvis välkomnade jag antagandet av EU:s nya sanktionsregim mot kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna, det som ofta kallas Magnitskijsanktioner. Den kommer att bli ett viktigt verktyg i EU:s arbete för att främja och försvara mänskliga rättigheter.

Jag nämnde i mitt inlägg särskilt vikten av EU:s agerande för hbtq personers rättigheter i jämställdhetsfrågor, där det finns tecken på en oacceptabel tillbakagång, samt slutligen vårt stöd för det viktiga arbete som utförs av MR-försvare och av dem som värnar fackliga rättigheter.

Under den första diskussionspunkten, den om de transatlantiska förbindelserna, diskuterade vi möjliga samarbetsområden med den nya Bidenadministrationen. Det fanns en bred enighet om att det finns goda utsikter för en omstart i relationerna mellan EU och Förenta staterna. Vi lyfte bland annat fram att det finns bra förutsättningar för ett förbättrat samarbete om klimatfrågorna och om mänskliga rättigheter, inte minst sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Jag betonade också vikten av framsteg på handelsområdet.

Den andra diskussionspunkten handlade om det svårdefinierade begreppet strategisk autonomi. Flera ministrar betonade att EU bör bli mer motståndskraftigt, mindre sårbart och mindre beroende av omvärlden.

Samtidigt fanns det många, inklusive Sverige, som framhöll betydelsen av att arbeta med partner och undvika protektionism.

Jag framhöll att EU får större genomslag i världen när vi tillsammans står upp för normer och värderingar. EU kan bli mer motståndskraftigt genom att arbeta tillsammans med andra. Jag underströk även att den inre marknaden och stödet för frihandel hör till EU:s styrkor.

Josep Borrell gav under Övriga frågor en muntlig uppdatering om genomförandet av rådsslutsatserna om Hongkong från juli förra året. Han öppnade som väntat inte upp för diskussion i frågan. Jag kommer att återkomma till frågan om Hongkong under nästa punkt i samrådet.

Slutligen informerade jag om OSSE:s ministermöte i Tirana. Detta var också under Övriga frågor.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Tack, utrikesministern! Vi uppskattar att vi får en muntlig sammanfattning från mötet i december.

Anf. 5 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag tackar utrikesministern för föredragningen.

Jag hade kanske tänkt ta upp Venezuela under Aktuella frågor, men jag tror att jag väljer att göra det här eftersom utrikesministern nämner att hon lyfte upp detta vid det tidigare mötet och eftersom det också kommit ett uttalande från Borrell. Jag uppfattade det uttalandet som att han talade för alla medlemsländer och är därför lite osäker på om Sverige har uttalat någonting kring Juan Guaidó som den legitime ledaren för Venezuela. Frågan har varit uppe också i Europaparlamentet, och jag vet att de socialdemokratiska ledamöterna där lade ned sina röster.

Maduro har ju försökt avsätta Guaidó, men Guaidó är fortfarande erkänd som interimspresident av många länder, bland andra USA och Storbritannien. Det är lite osäkert. Man pratar om att det inte är alla EU-länder som egentligen har ställt sig bakom Borells uttalande, där ingenting finns med om Juan Guaidós ställning.

Min fråga till utrikesministern är alltså: Vad är Sveriges hållning i den här frågan?

Anf. 6 HANS ROTHENBERG (M):

Tack, utrikesministern, för föredragningen!

I dag flyter vissa av frågorna ihop på diverse olika dagordningspunkter, men eftersom Venezuela nu kom upp ansluter jag mig till Désirée Pethrus och tar upp de frågorna här.

Jag tycker att det var bra att utrikesministern betonade huruvida Magnitskijinstrumenten kan användas i de här sammanhangen. Det är väl.

Jag skulle också vilja gå in på det här med Borrell. Det har ju gått ut diverse pressmeddelanden om att det har gjorts ett statement från de 27 länderna inom EU om att inte längre betrakta Guaidó som den rättmätige företrädaren för Venezuela. Samtidigt säger utrikesministern att Sverige har drivit på för att man inte ska betrakta valen i december som legitima. Det innebär ju att man då inte heller erkänner att Guaidó har förlorat sin parlamentsplats, och därmed skulle det också vara omöjligt att med hänvisning till det valet – som man alltså inte anser var giltigt – betrakta

2020/21:25

22 januari

Guaidó som icke legitim som egentlig ledare för Venezuela. Det blir lite motsägelsefullt.

Jag tycker att det är bra att Sverige håller linjen att vi inte erkänner det här valet. Men det skulle också vara bra att få utrett om det är EU-27 som står bakom uttalandet, om det är Borrell eller om det är någon annan konstellation.

Anf. 7 TINA ACKETOFT (L):

Jag hakar på de två tidigare talarna eftersom jag är lite förvirrad över i vilken ordning vi tar saker. Då har jag i alla fall garanterat inte missat något.

Jag har ett medskick från utrikesutskottet i går: Kolla att ministern också nämner att skydda folkvalda ledamöter i Venezuela! Detta har tydligen varit uppe till diskussion. Det handlar om att Maduroregimen nu har beordrat att folkvalda ledamöter i den tidigare valda nationalförsamlingen ska gripas inom 48 timmar. Det rör sig om ett stort antal ledamöter som nu är i riskzonen. Jag vill bara höra hur statsrådet ställer sig till att ta upp också den frågan. Jag kan inte tänka mig att vi har några motsättningar där, men bara så att det inte faller mellan stolarna.

Anf. 8 MAGNUS EK (C):

Ordförande! Jag har vissa anslutningsproblem, och det är därför jag hörs dåligt. Det innebär också att jag hade vissa svårigheter att höra statsrådet. Därför är jag lite osäker på om vi ska återkomma till denna fråga på nästa punkt.

Det jag vill lägga till är snarlikt det Tina Ackefoft talade om tidigare, nämligen situationen att Maduroregimen har sagt att de resterande parlamentsledamöterna som inte redan sedan tidigare är gripna eller har tvingats lämna Venezuela ska gripas inom 48 timmar. Det är såklart fullständigt oacceptabelt.

Jag vill också höra hur utrikesministern ser på den saken, om man har tagit upp frågan tidigare eller om man avser att väcka frågan på kommande möte.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag påminner ledamöterna om att detta är en återrapport. Det ni skickar med till utrikesministern är just enbart medskick och synpunkter.

Anf. 10 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Jag måste erkänna att jag tycker att det är lite konstigt att ha en saksdiskussion under återrapporten, men jag ska upprepa vad jag sa på mötet från återrapporten.

Sverige menade att det var uppenbart att förutsättningarna för fria och rättvisa val inte hade funnits i gårdagens parlamentsval. EU behövde därför tydligt ta avstånd från valet i ett gemensamt uttalande. Det var också viktigt att uttalandet pekar på det nya parlamentets brist på legitimitet. EU behöver förbli enat och kräva en återgång till demokrati, rule of law och respekt för MR.

Sedan var det frågor om själva sakfrågan, som jag uppfattar ska tas upp under en senare punkt, men jag kan gärna svara på frågorna ändå.

Den nya nationalförsamlingen är vald i ett förfuskat val och saknar demokratisk legitimitet. Här bör EU uttrycka sig med tydlighet; det är ett illegitimt valt parlament. Nationalförsamlingen som valdes 2015 var demokratiskt vald. Den nya regimkontrollerade nationalförsamlingen valdes i ett val som inte var fritt och rättvist och som därigenom inte återspeglade det venezuelanska folkets vilja.

Det parlament som valdes 2015, som i dag utgörs av en delegationskommission bestående av en mindre grupp oppositionella parlamentariker under ledning av Guaidó, är därför den enda kvarvarande institutionen med demokratisk legitimitet. Guaidó utnämndes till ordförande för nationalförsamlingen i kraft av Venezuelas grundlag. Detta är en viktig poäng, och vi har haft kontakt med honom och stöttat honom i den egenskapen.

När mandatperioden nu har löpt ut vill vi undvika att hamna i en juridisk diskussion om tolkning av grundlagen. Vi vill inte att Maduroregimen och dess anhängare ska kunna säga att vi opportunistiskt byter fot för att tjäna våra egna intressen. Det vi i stället vill fokusera på är att stödja de krafter som verkar för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Venezuela. Här står naturligtvis Guaidó och resten av den demokratiska oppositionen i första ledet.

Som det står i utkastet till rådsslutsatser är de EU:s privilegierade interlokutörer.

Anf. 11 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag tackar för svaret.

Varför jag tar upp detta under återrapporten är för att få vetskap om hur det egentligen är med Borrells uttalande. Det var det som utrikesministern nämnde. Jag har själv varit förvånad över att det har tolkats olika, det vill säga som att alla EU-länder inte står bakom uttalandet. Men om alla länder står bakom och om Sverige har varit aktivt delaktigt i detta undrar jag hur EU-nämnden har varit involverad i att fatta några beslut, om det är så att vi har ändrat inställning – vilket jag inte tror. Det är ändå viktigt att vi vet vad Borrells uttalande egentligen säger om Guaidó. Det var därför jag ställde min fråga.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen och återrapporten.

Vi går in på dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det är information och en återkommande fråga inom ramen för utrikesrådet.

Anf. 13 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Vi håller mötet fysiskt på måndag i Bryssel, och jag kan inledningsvis konstatera att rådet även denna gång har en dagordning med endast en diskussionspunkt. Samtidigt är det troligt att flera angelägna ämnen kommer att tas upp under Aktuella frågor.

Detta är, som jag har sagt tidigare, inte ett idealiskt arbetssätt från svenskt perspektiv. Vi vill kunna förbereda oss i god ordning, och vi vill samråda med er i nämnden på ett bra sätt. Vi har framfört, och vi kommer att fortsätta att begära, att viktiga frågor ska sättas upp på dagordningen som diskussionspunkter.

Rådet väntas på måndag också anta slutsatser om klimat- och energidiplomati – det är den enda diskussionspunkten, och jag återkommer till den – samt om Venezuela och det som kallas coordinated maritime presence i Guineabukten.

Borrell väntas, som sagt, beröra ett antal ämnen under punkten Aktuella frågor. Detta är, som bekant, inte en diskussionspunkt som ska förankras i riksdagen, men jag vill ändå säga något om några av de frågor som kan förväntas komma upp.

Låt mig börja med Hongkong. Detta är en fråga som vi har diskuterat i nämnden flera gånger under hösten. Sverige har, tillsammans med en grupp likasinnade, varit pådrivande för att rådet ska ha en substantiell diskussion om Hongkong, inte minst i ljuset av de många gripanden som skedde den 6 januari. Vi har nu fått bekräftat att Borrell kommer att ta upp Hongkong under Aktuella frågor. Regeringen vill därutöver att Hongkong i närtid sätts upp som en riktig diskussionspunkt med ett bredare och mer strategiskt fokus på vägen framåt.

På måndag väntas Borrell kommentera den senaste mycket allvarliga utvecklingen i Hongkong och påminna om att vikten av de rådsslutsatser som antogs i juli förra året genomförs. EU-institutionerna och medlemsstaterna åtog sig då att bland annat överväga att se över och begränsa exporten av känslig utrustning och tekniker, att öka stödet till det civila samhället och studentutbyten och fortsätta att närvara vid rättegångar mot företrädare för demokratirörelsen.

Regeringen kommer att understryka betydelsen av att rådsslutsatserna genomförs och verka för ett tydligt EU-gemensamt agerande överlag. Regeringen kommer också att stödja att EEAS tar fram en skriftlig rapport om slutsatsernas genomförande.

Höge representanten väntas också ta upp Egypten. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<** diskutera mänskliga rättigheter i Egypten med fokus på fallet med den italienska forskarstudenten Giulio Regeni, som försvann i Kairo i början av 2016 i samband med att han studerade den egyptiska fackföreningsrörelsen. Regenis kropp återfanns senare och visade tecken på att han hade utsatts för omfattande tortyr.

Fallet är fortfarande olöst, men den italienske åklagaren som leder förundersökningen pekade i december ut fyra personer ur den egyptiska säkerhetstjänsten som ansvariga. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<**Efter att den italienska åklagaren pekade ut de fyra valde egyptiska myndigheter att lägga ned sin utredning av fallet.

Regeringen välkomnar möjligheten att diskutera den bekymmersamma utvecklingen när det gäller mänskliga rättigheter i Egypten. Det är viktigt att EU inte kompromissar i principiellt viktiga frågor som rör mänskliga rättigheter i dialogen och samarbetet med Egypten. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<**

Borrell förväntas även ta upp den senaste utvecklingen i Venezuela. Kabinetssekreteraren redogjorde i nämnden för regeringens hållning inför rådets möte i december. Vi visste redan då att det inte fanns förutsättningar för ett fritt och rättvist parlamentsval. Nicolás Maduro och hans regim fortsätter att undergräva demokratin, rättsstatens principer och respekten

för mänskliga rättigheter. Jag har tagit del av uppgifterna om akuta hot mot folkvalda. Detta är oacceptabelt. FN:s oberoende mission har med stor trovärdighet dokumenterat regimens övergrepp. Sverige fortsätter att stödja Juan Guaidó och den demokratiska oppositionen, liksom andra aktörer som arbetar för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Venezuela.

Borrell gjorde redan dagen efter parlamentsvalet ett uttalande på EU:s vägnar om situationen i Venezuela. Rådet väntas nu understryka och förtydliga dessa budskap genom att anta rådsslutsatser.

Slutligen väntas Borrell beröra gripandet av oppositionspolitikern Aleksej Navalnyj vid återkomsten till Moskva i söndags. Regeringen är djupt bekymrad över gripandet av Navalnyj. Jag uppmanade omedelbart i söndags kväll Rysslands regering att omgående släppa Navalnyj och respektera hans medborgerliga och politiska rättigheter. Gripandet av Navalnyj och det nyligen förstärkta lagpaketet om så kallade utländska agenter utgör exempel på det minskade utrymmet för civilsamhället och oppositionen i Ryssland. Vi får inte heller glömma vad som föregick gripandet. Nervgiftattacken mot Navalnyj är alltfjämt outredd i Ryssland. Regeringen står fortfarande bakom EU:s gemensamma krav på en oberoende internationell utredning av attacken. EU antog också, som bekant, restriktiva åtgärder mot Ryssland i oktober förra året med anledning av nervgiftsattacken.

Sverige välkomnar möjligheten att diskutera situationen för Aleksej Navalnyj vid rådets möte nästa vecka. Den höge representanten har även meddelat att han avser att sätta upp Ryssland som en formell diskussionspunkt inför mötet i februari. Givet den negativa trenden för demokrati och mänskliga rättigheter, liksom allvaret i gripandet av Navalnyj, kan vi då också förvänta oss en diskussion om möjliga nya restriktiva åtgärder.

Situationen för Navalnyj kommer att diskuteras under Aktuella frågor, och vi förutser att rådet kommer att ha anledning att återkomma till frågan om restriktiva åtgärder efter domstolsförhandlingarna den 2 februari. Jag utesluter i nuläget inga åtgärder. Det viktigaste nu på måndag är att EU sänder ett tydligt och enigt politiskt budskap om situationens allvar.

Låt mig slutligen vända blicken i en annan riktning. Man kan anta att Borrell kort kommer att kommentera onsdagens installation av president Biden och våra transatlantiska relationer. Rådet hade som bekant en substantiell diskussion om detta ämne i december.

Anf. 14 MAGNUS EK (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Jag och Centerpartiet stöttar regeringen i frågan om hur vi hanterar proceduren på dessa möten. Det kan ha börjat som en irritation att den höge representanten väljer att inte sätta upp ärenden på dagordningen utan tar dem som aktuella frågor, men nu börjar det blir ett transparensproblem. Det försvårar vår process med förankring, men jag kan tänka mig att det också försvårar övriga förberedelser inför mötena. Där delar vi helt regeringens syn att det måste förändras.

Jag går nu till saken, och jag börjar med Navalnyj. Vi välkomnar självklart att utrikesministern har krävt att Navalnyj måste släppas fri, men vår syn är att det inte går att vänta på domstolsutslaget. Rättsprocessen är

politisk. Navalnyj har ju tilldömts skadestånd för liknande processer tidigare – eftersom det är en politisk rättsprocess. Därför har fel redan begåtts här, och jag tror att det är viktigt att vi inte väntar med att inleda processen med sanktioner riktade mot enskilda ansvariga enligt Magnitskijprincipen. Det här behöver EU förbereda redan nu. Vi förstår att det inte kommer att fattas några beslut på det här mötet, men inför kommande möten är det viktigt att sätta igång processen både i sak och för att markera [ohörbart].

Jag går vidare till Hongkong. Även där är vi bekymrade, och det är problematiskt. Tidigare har vi kanske ansett att [ohörbart] är en av de sista utposterna för en oberoende rättsstat från Fastlandskina och kommunistpartiet, men nu ser vi tecken på att rättssystemet inte är oberoende. Det finns en påverkan från det kinesiska kommunistpartiet. Det leder till följder för de avtal som finns på rättsområdet med Hongkong. Där vill jag höra lite mer hur utrikesministern ser på den saken.

Vad gäller Venezuela tog jag upp mina synpunkter på den tidigare punkten. Jag kanske inte behöver upprepa dem än en gång, men om jag får upprepa en fråga till utrikesministern undrar jag hur man ser på processen att gripa de kvarvarande delegaterna i nationalförsamlingen som inte redan är gripna eller har lämnat landet. Hur bör EU följa upp detta?

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag vill påminna ledamöterna om begreppet kompletterande mervärde. Det som sagts i utskottet behöver nödvändigtvis inte upprepas på EU-nämndens sammanträde.

Anf. 16 HANS ROTHENBERG (M):

Bara för formens skull vill jag hänvisa till det som jag sa om Venezuela på återrapportpunkten. Den är lika relevant här som den var där. Vi kan väl också påminna oss om att vi har haft ett skriftligt samråd i den här frågan.

Jag blev inte helt klar över var utrikesministern landade när det gäller Guaidó. Det skulle vara bra att få ett klarläggande där som jag också kan förstå.

Jag skulle vilja ge fullt stöd till det som tidigare talare och utrikesministern har sagt om den höge representantens arbetsprocess. Det är inte rimligt att det kommer 27 ministrar till ett möte där man förväntas få information om vissa frågor.

Av de fem frågor som utrikesministern tar upp är det åtminstone tre som i kapacitet av sitt allvar skulle kunna vara enskilda punkter på dagordningen. Det innebär att deltagarna och inte minst parlamenten har dåliga förutsättningar att göra relevanta medskick i de här sammanhangen. I det sammanhanget skulle jag vilja uttrycka mitt fulla stöd.

Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Tack, utrikesministern, för föredragningen! Jag har, precis som min kollega Hans Rothenberg, fortfarande frågor.

Jag står naturligtvis bakom det som utrikesministern har tagit upp om Navalnyjsituationen och Ryssland och hoppas att detta kan återkomma som en punkt på en dagordning.

Det är lite krångligt att man får gå in på rådets pressmeddelanden för att få veta vilka aktuella frågor som kommer upp på dagordningen. Den här gången är det ett stort antal aktuella frågor, men utrikesministern nämnde inte alla, till exempel Turkiet, Afrikas horn, Gulfen, Covax och även migrationssituationen i Bosnien och Hercegovina. Det är alltså väldigt många frågor som kommer att tas upp, och det är svårt att förbereda sig om man inte läser rådets pressmeddelanden om vilka frågor som kan komma upp till diskussion.

Utrikesministern läste i återrapporten väldigt fort vad hon tycker, men jag försökte lyssna väldigt noga. Utrikesministern sa att Sverige stöder Guaidó i hans arbete för demokrati, mänskliga rättigheter och hans land men ingenting om hur Sverige har ställt sig till hans legitimitet som interimspresident. Om han har avsatts på ett illegitimt sätt genom ett riggat val är det oerhört viktigt att veta om Sverige har tagit ställning i denna fråga och vad konkret som är Sveriges ställning i så fall.

Anf. 18 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Låt mig börja med att säga att arbetsformerna är väldigt problematiska. Det är framför allt Tyskland, Sverige och Danmark som har något som liknar samrådet med parlamentet. Vi har varje gång på de möten som jag har varit på sedan Borrell började tyvärr varit tvungna att ta upp att arbetsformerna inte är acceptabla, men det har inte lett till att han ändrat sitt sätt att leda mötena. Han tycker att eftersom vi är ministrar ska vi kunna diskutera och också fatta beslut om vad som helst. Han har ingen förståelse för vikten av parlamentarisk förankring, vilket vi påpekar hela tiden. Han sätter i princip upp alla frågor som över huvud taget finns, för om han känner att han vill ta upp någonting ska det ha sagts från början. Som vi ser det går det inte att jobba så.

Jag behöver formellt sett inte samråda om alla de frågor som han eventuellt kan ta upp, och jag försöker att vara så öppen som möjligt och tar upp de frågor som jag tror är viktigast.

Om han nämner tio frågor i sin inledning och vi sedan har en talartid på kanske två minuter finns det inte en chans i världen att kunna ta upp och kommentera alla. Då får jag bedöma vilka frågor som är viktigast för oss i Sverige att ta upp, också utifrån de diskussioner som vi har haft i EU-nämnden under året.

Detta är väldigt problematiskt, och vi jobbar också med det och tar upp det i Bryssel. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag går nu in på sakfrågorna och börjar med Navalnyj. Gripandet av Navalnyj är allvarligt. Det försämrade läget generellt när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati i Ryssland är väldigt problematiskt, så det är inte alls konstigt att det ställs krav på restriktiva åtgärder. Sverige välkomnar en sådan diskussion, och vi är öppna för sådana åtgärder. Men det är helt centralt att EU har en gemensam linje i Rysslandspolitiken, så att det inte kan användas mot EU som ett splittrat EU. Därför tror jag att det är bättre att vi återkommer till frågan om restriktiva åtgärder i februari i samband med rättsprocessen. Vi ska ha en tydlig och enad signal om att det här är oacceptabelt. Vi är som sagt öppna för restriktiva åtgärder, som vi förhoppningsvis kan få enighet om i EU.

När det gäller frågan om den nya sanktionsregimen, som Magnus Ek tog upp, har man inte gjort någon sanktionslista. Den nya sanktionsregimen omfattar allvarliga kränkningar, brott mot mänskliga rättigheter, godtyckliga gripanden och frihetsberövanden. Vi får se hur frågan kommer upp i diskussionen.

När det gäller Venezuela igen har vi inte erkänt parlamentsvalet. Vi har sagt att det nya parlamentet inte är legitimt. Guaidó utnämndes till ordförande för Nationalförsamlingen i kraft av grundlagen i det förra parlamentet, men vi erkänner ju inte det nuvarande parlamentet. Vi vill nu koncentrera oss på att på olika sätt stötta honom, den demokratiska oppositionen och rättsstatens principer. Det står i utkastet till rådsslutsatser att privilegierade interlokutörer är de som ska vara samtalspartner till EU, inte regimen. Det är alltså Guaidó och den demokratiska oppositionen som ska vara de privilegierade samtalspartnerna till EU.

När det gäller Hongkong tycker vi att man måste ha en mer strategisk diskussion. Vi har redan fattat väldigt långtgående beslut när det gäller Hongkong, och vi kräver att man ska göra en uppföljning av hur besluten följs.

Det är bra att vi har tagit tuffa beslut när det till exempel gäller export av teknik som kan användas mot befolkningen. Men det är viktigt att alla länder följer upp detta. Därför har vi nu begärt denna diskussion. I övrigt är vi eniga från regeringens och EU-nämndens sida om hur vi ska driva de här frågorna. Läget är väldigt allvarligt, så vi ska fortsätta att se till att åtgärderna genomförs.

Anf. 19 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag är lite osäker på om man kan anmäla en avvikande ståndpunkt här.

Jag tycker ändå att Sverige borde försöka driva på vid mötet för att EU, precis som Storbritannien och USA, ska se Guaidó som legitim ledare. Jag tycker att Sverige ska driva på för detta i EU-gruppen. Om det är möjligt att anmäla en avvikande ståndpunkt här skulle jag vilja göra det.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Svar nej. Det här är ett informationsärende, så det går inte att anmäla avvikande ståndpunkt. Men vi har i alla fall noterat att du har en annan uppfattning.

Anf. 21 JESSIKA ROSWALL (M):

Jag tror att ordföranden svarade på min fråga. Men det pågår ju fortfarande ett skriftligt samråd, så det finns väl ändå en möjlighet att anmäla avvikande ståndpunkt i den processen.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Exakt så. Tack för förtydligandet, Jessika Roswall, andre vice ordförande!

Med detta sagt noterar vi informationen.

Vi går nu in på dagordningspunkt 4, Klimat- och energidiplomati – främjande av den europeiska gröna given yttre dimension. Det blir en

Anf. 23 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Dagordningens diskussionspunkt rör klimat- och energidiplomati och den externa dimensionen av EU:s gröna giv.

Diskussionen väntas handla om vilka förändringar i vår omvärld som den gröna omställningen kan förväntas leda till.

Sverige hör till en grupp med likasinnade som trycker på för att klimatfrågorna ska komma upp på rådets dagordning. Rådet kommer också att ta anta slutsatser om klimat- och energidiplomati. Slutsatser om detta antas årligen.

Klimatförändringarna påverkar de utrikes- och säkerhetspolitiska förutsättningarna både i Europas närområde och i resten av världen. Kopplingen mellan klimat och säkerhet är uppenbar liksom mellan klimat och fattigdom.

Jag kommer att understryka vikten av att de utrikes- och säkerhetspolitiska aspekterna av klimatfrågan finns med i analyserna och i det underlag som ligger till grund för rådets arbete. Oavsett om det gäller terrorism i Sahelregionen, svält i Jemen eller nya transportvägar i Arktis måste klimatförändringarna tas i beaktande.

Sverige anser att EU:s gröna giv bör genomföras på ett ambitiöst och effektivt sätt, också inom EU:s externa relationer, och få ett tydligt genomslag i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Regeringen välkomnar en diskussion om hur EU bör arbeta gentemot tredjeland för att säkra ambitiösa klimatåtaganden inför FN:s klimatkonferens i Glasgow i höst.

EU:s utrikesministrar kan bidra i de här ansträngningarna genom aktiv klimatdiplomati och genom att ha budskap i våra kontakter. Som ett exempel på detta kommer Danmarks utrikesminister i eftermiddag att stå värd för ett digitalt möte med John Kerry, som utsetts till president Bidens klimatsändebud. Det är alltså vi utrikesministrar som ska träffa John Kerry i kväll.

Regeringen är pådrivande för att EU ska verka för en ambitiös utfasning av kol och subventioner av fossila bränslen liksom för ökad användning av förnybar energi, också i tredjeland. Utfasningen av subventioner av fossila bränslen måste kopplas till en tydlig tidtabell.

EU-kommissionen har tagit ett välkommet initiativ inom Världshandelsorganisationen för att det multilaterala handelssystemet ska stödja övergången till en grön och klimatneutral ekonomi. Det finns nu goda förutsättningar för att återuppta förhandlingarna om liberaliseringen när det gäller miljövänliga varor och tjänster.

Sverige välkomnar mot denna bakgrund att rådet kommer att anta slutsatser om klimat- och energidiplomati. EU ska sända en tydlig signal om att en grön omställning är möjlig och att det är en investering som skapar jobb och välbefinnande. EU ska också uttrycka att EU vill arbeta med partners för att nå målsättningarna i Parisavtalet och Agenda 2030.

Rådsslutsatserna om klimat- och energidiplomati är inte färdigbehandlade, men vi räknar med att man kommer att komma överens senare i dag. Jag har just redogjort för regeringens syn på frågan. Det nuvarande utkastet till rådsslutsatser är i linje med denna politik.

Anf. 24 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Jag vill i fråga om taxonomi referera till Moderaternas tidigare mening, som vi levererade den 19 december 2019. Vi anmälde då tillsammans med Kristdemokraterna en avvikande ståndpunkt om att Moderaterna inte kan stå bakom ett regelverk ett regelverk som klassificerar svensk fossilfri energiproduktion och svenskt skogsbruk som ohållbara i EU och att vi inte vill stå bakom det på global nivå. Så var det sagt.

Vad gäller det utrikesministern har redogjort för i övrigt vill vi också anföra att subventioner av fossila bränslen samt ökad användning av förnybar och fossilfri energi lyfts fram inom EU:s externa relationer. Vi vill alltså få fram begreppet fossilfri i sammanhanget.

Vi står bakom det ministern redogjorde för när det gäller Världshandelsorganisationen, WTO, men vill ha ett tillägg enligt följande: Att främja marknadsekonomin dynamik och rättsstatens principer är i detta sammanhang nödvändiga verktyg för att nå de önskade målen.

Om inte detta omfattas till fullo av regeringen kommer det att vara en avvikande mening från Moderaterna.

Anf. 25 MAGNUS EK (C):

Vi välkomnar detta initiativ och är glada över att man bryr sig om sambandet mellan energi och säkerhet samt om tillgången till strategiska råmaterial och vikten av att undvika nya beroenden där, inte minst av odemokratiska stater, som ju är en reell risk.

Jag har tre frågor. För det första: Tror regeringen att man kommer framåt i artikel 6-förhandlingarna [ohörbart] i COP 26?

Statsrådet nämnde lite om detta, men hur kan vi nu när vi har en ny administration på plats i USA, fortsätta skapa synergier på det klimatpolitiska samarbetet? Det handlar inte bara om att USA förhoppningsvis får en mer ambitiös linje, utan ska vi verkligen komma framåt bör vi kunna bygga broar och utnyttja EU och USA som en kärna i progressiva allianser för ett mer ambitiöst klimatsamarbete globalt sett.

Det kan vara jag som läser detta väl försiktigt, men mycket av finansieringsfrågorna tangerar biståndsmedel och utvecklingssamarbete. Även om jag är starkt positiv till att vi har ett ambitiöst klimatbistånd från svensk och europeisk sida är det viktigt att inte alltför stor del av finansieringen av Parisavtalet inte tas ur biståndsbudgeten. Ser regeringen en sådan risk, och vad gör vi i så fall då?

Anf. 26 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Sverigedemokraterna vill anmäla en avvikande ståndpunkt. I regeringens förslag till ståndpunkt anser vi att man i meningen "Regeringen välkomnar att en ambitiös utfasning av kol och subventioner av fossila bränslen samt ökad användning av förnybar energi lyfts fram inom EU:s externa relationer" bör betona att det ska stå "fossilfri energi" och inte "förnybar energi" för att inkludera kärnkraften. Vi gjorde och fick igenom motsvarande ståndpunkt när frågan var uppe i början av 2020.

I det utrikespolitiska perspektivet anser vi att det viktigt att klimat-

politik och säkerhetspolitik inte blandas ihop. Det finns beröringspunkter, men i grunden är det två skilda politikområden – och så bör det vara.

Vidare motsätter vi oss att EU:s gröna giv ska få ett tydligare genomslag i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

2020/21:25

22 januari

Anf. 27 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Det här är viktiga frågor och framför allt frågan om att få flera länder även utanför EU att anta en ambitiös klimatplan. Vi hoppas givetvis att USA ska bli en aktiv aktör på ett helt nytt sätt.

Jag ansluter mig till Moderaternas ståndpunkter, som Hans Rothenberg angav, och hänvisar till våra tidigare avvikande ståndpunkter på området, som Hans Rothenberg också tog upp.

Anf. 28 TINA ACKETOFT (L):

Jag ska fatta mig kort. Liberalerna hakar på det Moderaterna och Kristdemokraterna lyfte upp om rättsstatsprinciperna. Fossilfritt var ju det uttryck kommissionen använde innan den gröna given kom. Vi har också haft denna diskussion ett stort antal gånger i flera utskott. Vi hakar alltså på Moderaternas avvikande mening – eller om statsrådet ändrar sig.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Vad vi har noterat i presidiet har Moderaterna inte framfört en avvikande mening avseende fossilfritt utan hänvisat till en avvikande ståndpunkt avseende taxonomin och en eventuell avvikande mening avseende WTO.

Anf. 30 HANS ROTHENBERG (M):

Låt mig korrigera. Begreppet fossilfritt ingår i högsta grad i vår avvikande mening, under förutsättning att regeringen inte anammar vårt förslag. I annat fall har vi alltså tre punkter där vi vill anmäla avvikande mening.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Tack för förtydligandet!

Anf. 32 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Ordförande! Låt mig börja med att omfamna Moderaternas tillägg när det gäller WTO. Det är inga problem; det ställer vi oss helt bakom.

När det gäller taxonomin är det en tidigare ståndpunkt.

Vad gäller att använda "fossilfri energi" i stället för "förnybar energi" talar rådsslutsatserna nästan uteslutande om fossilfri energi. Om man läser dem i sin helhet blir det tydligt att de inte utgör ett hinder för möjligheten till kärnkraft. Förnybar energi nämns faktiskt bara i en enda mening i rådsslutsatserna, och det är i den meningen som handlar om kärnkraftssäkerhet. Jag anser alltså inte att detta skulle vara ett problem. Länderna beslutar ju själva om sin energimix, och FAC kommer alltså inte att vara forum för denna diskussion.

Jag hörde inte riktigt vad Magnus EK sa, så om mina svar inte är tillfredsställande får han upprepa sig. Jag uppfattade dock att det handlade om hur viktigt det är att vi arbetar med USA och den synergin. Vi är väldigt

nöjda med de beslut som redan har fattats av Biden när det gäller återinträde i Parisavtalet och flera andra ambitiösa klimatdekret som Trump tog bort. Det är viktigt att EU får USA som allierad i det globala klimatarbetet.

Regeringen håller inte med Sverigedemokraterna om att klimatpolitik och säkerhetspolitik är två skilda områden, utan tvärtom. Det är ju så spännande i USA att den före utrikesministern John Kerry har placerats som särskilt klimatsändebud i det nationella säkerhetsrådet just för att USA anser att klimatfrågan också är en säkerhetspolitisk fråga. Jag nämnde terrorismen i Sahel och händelserna i Jemen, och här finns en mycket tydlig koppling mellan klimat och säkerhetspolitik.

Ek nämnde också COP 26 och biståndet. Vi kommer att jobba stenhårt när det gäller COP 26 för att EU ska vara mycket framåtlutande och för att vi ska få ett bra utfall. Det Biden har sagt hittills vittnar om detsamma.

EU är redan den största bidragsgivaren när det gäller klimatfinansieringen. År 2019 bidrog EU med 23,2 miljarder. Vi fortsätter att ha en hög ambition i detta. Nästan alla investeringar har ett klimatavtryck, så hur och vad vi utvinner, tillverkar och finansierar är minst lika viktigt. Här har rådsslutsatserna en tydlig riktning, vilket jag tycker är positivt.

Till Désirée Pethrus och Tina Acketoft kan jag säga att rådsslutsatserna talar som sagt nästan uteslutande om fossilfri energi och inte om förnybar energi.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar utrikesministern för detta förtydligande, och vi har också konstaterat efter att noggrant ha läst igenom förslaget till rådsslutsatser att det står ”fossilfritt” mycket ofta.

Anf. 34 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tycker att texten är bra som den är när det gäller fossila bränslen kontra förnybar energi. Med detta menar jag att jag egentligen skulle vilja att vi pratade mer om förnybar energi och betydligt mindre om fossilfri energi, men jag kan ändå acceptera det som nu står.

Det som vissa partier vill ändra är tydligt. Regeringen välkomnar en ambitiös utfasning av kol och subventioner av fossila bränslen, men man säger ingenting om utfasning av till exempel kärnkraft. Vidare talas om en ökad användning av förnybar energi, och jag har svårt att se att någon skulle ha något emot att man ökar användningen av förnybar energi. Det säger ju ingenting om till exempel kärnkraften.

Jag vill skicka med detta till de partier som tycker att det är så viktigt att varje gång det står förnybar energi ändra till fossilfri. Att man trycker på för sol-, vind- eller för den delen vattenkraft och liknande är ju inte samma sak som att vara emot alla fossilfria bränslen.

Med detta sagt – om det blir så att denna mening ändras anmäler jag avvikande ståndpunkt.

Jag vill också ansluta mig till det som Magnus Ek tog upp gällande biståndet. Det finns i dag tendenser – och det förs också fram från många parter – att biståndet ska tas till flyktingpolitiken, miljöpolitiken och annat. Då blir det väldigt lite kvar av biståndet för demokratiutveckling och fattigdomsbekämpning. Jag tycker därför att denna fråga är otroligt viktig

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

För formens skull vill jag meddela att ordet från ledamoten går via mig till regeringen, inte till övriga partier, så att vi alla känner till det. Vi har alltså en dialog med regeringen i detta sammanhang, inte med övriga partier. De debatterna håller vi i kammaren. Det var en formfråga.

Anf. 36 HANS ROTHENBERG (M):

Då ska vi väl göra klart formerna fullständigt. Det är helt korrekt att man i rådsslutsatserna talar om just fossilfri energi. Det vi här i EU-nämnden förhåller oss till är regeringens ståndpunkt. I regeringens ståndpunkt står det om ambitiös utfasning av fossila bränslen samt ökad användning av förnybar energi. Det är därför vi vill få in ökad användning av förnybar och fossilfri energi. Det är alltså regeringen vi förhåller oss till, och det ska väl regeringen vara ganska tacksam för. Vår hållning och vår avvikande mening kvarstår alltså.

Anf. 37 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Om jag börjar med biståndet är finansieringen av både biståndet och omställningen en del av den svenska klimatdiplomatin. I utkastet till rådsslutsatser står det hur viktig tillgången på säker och hållbar energi är, också för fattigdomsbekämpning. Man kopplar alltså ihop det. EU tycker framför allt att detta är viktigt i samarbetet med Afrika. I rådsslutsatserna pekar vi också på utvecklingsbankernas betydelse i detta sammanhang. Biståndet ska naturligtvis, som kommentar till Ilona Szatmari Waldau, gå till det som det är avsett för. Där ingår till exempel demokratiutveckling och klimat.

Jag kan bara upprepa att det i rådsslutsatserna i stort sett uteslutande handlar om fossilfri energi och inte om en kärnkraftsdiskussion. Man nämner förnybar energi bara i den enda mening som handlar om kärnkraftssäkerhet.

Anf. 38 TINA ACKETOFT (L):

Jag begärde ordet redan innan statsrådet summerade, egentligen bara för att ännu en gång hänga på Hans Rothenbergs förtydligande om processen. Vi står alltså bakom Moderaternas avvikande mening när det gäller fossilfritt. När det gäller rättsstatsprincipen uppfattar jag att vi har samma åsikt som regeringen, och det betvivlar jag inte. Men det är som sagt fortfarande en skillnad mellan det som statsrådet säger och det som sägs i Hans Rothenbergs avvikande mening.

Anf. 39 MAGNUS EK (C):

Ordförande! Jag tror att statsrådet fångade upp det mesta av det jag frågade om. Det jag tror var utestående var frågan om artikel 6, alltså det nya systemet för klimatkompensation, och om regeringen bedömer att det finns möjlighet att komma framåt i förhandlingarna vid COP 26.

Sedan skulle jag gärna, för tydlighetens skull, när det gäller taxonomin vilja få utrett om Moderaterna intog en avvikande ståndpunkt även i den

delen. För oss i Centerpartiet är det självklart att taxonomin inte kan och inte ska innebära att vi klassar hållbar energi och råvaror från till exempel den svenska skogen eller vattenkraften som något annat än hållbara. Jag har inte uppfattat något i utkastet till rådsslutsatser som går emot den linjen. Jag är jättetacksam om man visar mig ifall man har tolkat det annorlunda.

Anf. 40 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Jag noterar vad Tina Acketoft för fram. När det gäller Magnus Ek är artikel 6 en delmängd i COP 26. Vi kommer alltså inte att diskutera just detta nu på mötet, utan vi kommer att komma tillbaka till ställningstagandet i COP 26. När det gäller taxonomin tolkar vi det på samma sätt som Magnus Ek, så där har jag ingen annan uppfattning än den han ger uttryck för.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Då försöker vi sammanfatta detta; det är en spännande utmaning. Först och främst finns det avvikande ståndpunkter framförda av Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, och även av Sverigedemokraterna, avseende begreppet fossilfritt. Därmed finns det alltså inte stöd för regeringens ståndpunkt avseende den delen. I ett sådant läge kommer Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och möjligen också något annat parti att anmäla avvikande ståndpunkt. Jag ställer därför frågan till Miljöpartiet hur ni ställer er när det gäller denna frågeställning.

Anf. 42 ANNA SIBINSKA (MP):

I så fall kommer vi också att anmäla avvikande ståndpunkt.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

När det gäller frågan om att tillföra begreppet fossilfritt i regeringens ståndpunkt finns det stöd för detta.

Sedan finns det en annan, separat avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna, som har framförts av Charlotte Quensel, och en avvikande mening avseende taxonomin från Moderaterna, med stöd av KD. Men på dessa punkter finns det stöd för regeringens ståndpunkt.

Slutligen kan jag konstatera att det, med tillförande av begreppet fossilfritt, i övrigt finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt avseende rådsslutsatserna.

Då går vi in på dagordningspunkt 5, Övriga frågor.

Anf. 44 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Herr ordförande! Vi kommer i anslutning till rådmötet att ha en informell diskussion med Japans utrikesminister om global och regional säkerhetspolitik. Diskussionen kommer särskilt att fokusera på den så kallade indo-pacifiska regionen i bred bemärkelse och på regional säkerhet i Japans närområde. Finlands utrikesminister kommer att göra ett inlägg för de tre nordiska EU-medlemmarna. Nämnden minns säkert att Sverige talade för de nordiska länderna vid samtalet med den palestinske ministern nyligen.

Efter rådsmötet kommer vi att samlas för en informell lunch. Borrell väntas under lunchen vilja ta upp relationen med Storbritannien på det utrikes- och säkerhetspolitiska området.

2020/21:25
22 januari

Regeringen har som bekant verkat för att även utrikes- och säkerhetspolitiska frågor ska finnas med i samarbetsavtalet mellan EU och Storbritannien. Så blev inte fallet, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<För Sverige är det av största betydelse att EU försöker utveckla en så bred och djup relation som möjligt med Storbritannien, också på det utrikes- och säkerhetspolitiska området, vilket vi själva nu också arbetar med bilateralt. Den informella diskussionen nästa vecka är ett steg på vägen i en sådan process.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Därmed tackar jag utrikesministern för närvaron vid dagens sammanträde och önskar lycka till vid måndagens, vad jag har förstått, fysiska möte samt tillönskar också en trevlig helg!

Anf. 46 Utrikesminister ANN LINDE (S):

Tack detsamma till ordföranden och nämndens ledamöter!

§ 3 Jordbruk och fiske
Statsrådet Jennie Nilsson
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 15–17 december 2020
Information och samråd inför videomöte den 25 januari 2021

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, Jennie Nilsson, till dagens EU-nämndssammanträde! Vi pratar om jordbruk och fiske och börjar som vanligt med återrapport från mötet i rådet den 15–17 december 2020. Önskar statsrådet återrapportera något?

Anf. 48 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Detta är utskickat, och jag kan ta emot frågor om det finns några.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Vi går över till dagordningspunkt 1, Ordförandeskapets arbetsprogram. Det är ett informationsärende.

Anf. 50 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Jag vill inledningsvis ta tillfället i akt att säga att det är en informell videokonferens och att inga beslut därför kommer att fattas på mötet.

Under den första dagordningspunkten kommer det portugisiska ordförandeskapet att presentera sitt arbetsprogram och sina prioriteringar på jordbruks- och fiskeområdet under våren. Det är en informationspunkt, så jag hade inte tänkt gå närmare in på den om det inte finns frågor. Men det har jag förstått att det finns.

Anf. 51 MAGNUS EK (C):

Jag hade tänkt ställa min fråga när vi är på Övriga frågor. Det gäller reformpaketet om GJP och de strategiska planerna, så det kanske passar ännu bättre där då det gäller trepartssamtalen. Men om statsrådet hellre vill svara här och det passar bättre så är min fråga helt enkelt hur samtalen flyter på. Det här är viktigt för oss medlemsstater när det gäller processen med våra strategiska planer.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Jag föreslår att statsrådet tar det under den punkt som detta berör så blir det lättare för protokollet också.

Vi noterar informationen från statsrådet.

Vi går över till dagordningspunkt 2, Fiskemöjligheter för 2021: Fiskebestånd som delas med Förenade kungariket. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 53 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Dagordningspunkten rör förberedelserna inför konsultationen mellan EU och Storbritannien om 2021 års fiskemöjligheter för gemensamma bestånd.

Storbritannien lämnade EU den 1 februari 2020 och omfattades under förra året av en övergångsperiod som löpte ut den 31 december 2020. Det innebär att Storbritannien blir en självständig kuststat och att en stor mängd fiskebestånd som tidigare förvaltades av EU och beslutades genom EU:s TAC- och kvotförordning för Västerhavet respektive förordningen om djuphavsarter nu blir bestånd som delas med Storbritannien.

EU och Storbritannien har enats om ett nytt handels- och samarbetsavtal som också omfattar fiske och som tillämpas provisoriskt från och med den 1 januari i år. Eftersom dessa förhandlingar drar ut på tiden har EU och Storbritannien inte kunnat konsultera om 2021 års fiskemöjligheter för de delade bestånden förrän nu. Vid decemberrådmötet fastställde EU därför preliminära kvoter för EU:s vatten för det första kvartalet i år. EU och Storbritannien ska nu förhandla om slutliga kvoter för 2021.

Det är kommissionen som företräder EU i förhandlingarna med tredjeländer, och det kommer också att vara fallet med Storbritannien. Förankringen av EU:s position hos medlemsstaterna sker i rådet inför och under konsultationerna. Slutresultatet ska sedan godkännas av rådet och införas i EU:s årliga TAC- och kvotförordningar. Förfarandet är detsamma som för kvoter som delas mellan EU och Norge och andra tredjeländer.

Handels- och samarbetsavtalet täcker över 100 gränsöverskridande bestånd, som alltså blir gemensamma mellan EU och Storbritannien. Ett antal av bestånden är dessutom även delade med Norge och andra länder i Nordostatlanten. Konsultationen om dessa behöver därför ske trilateralt mellan EU, Storbritannien och Norge eller mellan flera kuststater. Det som nu ska förhandlas är de kvoter som är bilaterala mellan EU och Storbritannien.

Vid jordbruks- och fiskerådets informella videokonferens önskar kommissionen vägledning om EU:s position vid konsultationerna om 2021 års fiskemöjligheter. Kommissionen har också presenterat ett arbetspapper som innehåller en beskrivning av förfarandet för konsultationerna och förslag till EU:s position. Kommissionen föreslår att EU:s hållning vad gäller de berörda bestånden ska vara densamma som för EU:s interna bestånd och att EU bör följa målsättningar och principer som finns i handels- och samarbetsavtalet, i den gemensamma fiskeripolitiken och i det policymeddelande som kommissionen presenterar varje år.

Regeringen är generellt positiv till de principer som presenteras, både vad gäller processen för förhandlingarna och vad gäller EU:s ståndpunkt för fiskemöjligheter för 2021. Det innebär att EU bör sträva efter att fiskemöjligheterna fastställs i enlighet med maximal hållbar avkastning, att samsyn bör råda om regelverket för landningsskyldigheter och att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen bör utgöra grunden för besluten.

Regeringen anser också generellt att en stor obalans mellan fiskemöjligheter som naturligt förekommer i samma fångst bör undvikas samt att bevarandeåtgärder som tekniska regleringar är viktiga för att undvika oönskade bifångster och för att minska fiskeridödligheten.

Regeringen anser även att det är viktigt att de fiskemöjligheter som beslutas bilateralt mellan EU och Storbritannien är koherenta med det som beslutas trilateralt med Norge. När det gäller utbyte av fiskemöjligheter anser regeringen att EU inte bör införa en mekanism som innebär att vissa medlemsländer får betala utan att få ta del av utbytet.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 3 a, Handelsrelaterade jordbruksfrågor. Det är en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 55 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Kommissionen avser att informera medlemsstaterna om handelsrelaterade jordbruksfrågor följt av en diskussion. Informationen väntas beröra bland annat WTO:s jordbruksförhandlingar, EU:s frihandelsförhandlingar och EU:s handelsrelation med USA.

Under året förväntar vi oss att EU kommer med nya tullbud för jordbruksprodukter för att komma framåt i frihandelsförhandlingarna med Australien respektive Nya Zeeland.

I WTO:s jordbruksförhandlingar är det troligt att låsningarna mellan USA och Kina respektive Indien kvarstår trots ny amerikansk administration, så vi tror dessvärre inte på framsteg i förhandlingarna om sänkta handelsstörande stöd inför WTO:s nästa ministermöte, det vill säga stöd som stör marknaden. Det är mer troligt att ökad transparens kan bli föremål för ett WTO-beslut, det vill säga krav på att WTO-medlemmar bättre informerar WTO om stöd och åtgärder som vidtas.

Avslutningsvis kan det konstateras att EU:s export av livsmedel och jordbruksprodukter fortsatte att öka under de första åtta månaderna 2020 – med +1,2 procent jämfört med samma period 2019.

Anf. 56 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag vill hänvisa till den avvikande ståndpunkt som vi hade i miljö- och jordbruksutskottet i går, där vi bland annat menar att de handelsavtal som EU ingår begränsar Sveriges möjlighet att lägga fast sin egen jordbrukspolitik men också att de kan stödja diktaturer och klimat- och miljöskadligt brukande av naturen. Om vi ska ingå handelsavtal är det otroligt viktigt att ställa bindande krav på att avtalen lever upp till miljö- och klimatåtaganden som till exempel Parisavtalet. Även demokrati och mänskliga rättigheter måste finnas med.

Vi kan se ganska tydligt att handelsavtal och liknande ofta inte stöder inhemsk småskalig produktion utan i stället resulterar i ökade hot mot mark och resursuttag och att multinationella företag gynnas. Därför tycker vi att det är otroligt viktigt att man har med mänskliga rättigheter och miljö i dessa frågor. Det ska vara bra löner, arbetsmiljö, djurhållning och miljökrav, och vi ska ställa krav på detta när vi ingår handelsavtal, både för egen del och för dem som vi skriver avtal med.

Anf. 57 STAFFAN EKLÖF (SD):

Herr ordförande! Sverigedemokraterna vidhåller sin avvikande ståndpunkt, som vi levererade i miljö- och jordbruksutskottet i går. Den går ut på att vi anser att regeringen ska ha beredskap vid diskussionerna om offentlig lagerhållning för livsmedelsförsörjning och vid behov verka för att upprättande och omsättning av beredskapslager inte försvåras.

Anf. 58 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

När det gäller de två kommentarerna, från Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna, framfördes de i miljö- och jordbruksutskottet i går. Jag tror att Vänsterns avvikande mening är från tidigare. Man hänvisade till gamla skrivningar som bottnar i att man visar på en annan viljeinriktning än vad majoriteten haft i frihandelsfrågor i stort. Jag tänker inte bemöta den i sak.

När det gäller Staffan Eklöfs och SD:s avvikande mening kan jag bara konstatera, som jag gjorde i går, att frågan i den formen inte riktigt passar in i sammanhanget. Det är en viktig fråga och diskussion att ha i ett annat läge, men detta handlar specifikt om att ett antal utvecklingsländer med Indien i spetsen inom ramen för WTO-förhandlingarna driver att man ska kunna köpa upp lager till ett fast och högre pris, vilket innebär att marknadsförutsättningarna påverkas. Det är detta som är diskussionspunkten. Det finns dock ingen regel inom WTO som hindrar WTO-medlemmar från att hålla lager så länge de handlas till marknadspriser, och det är det som diskussionen handlar om.

Som ren information lämnar jag alltså bara samma information som jag lämnade i går och noterar de två avvikande meningarna.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med två oliklydande avvikande meningar från Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

Vi går över till dagordningspunkt 3 b, Gemensamma forskningscentrumets studie om uppdateringen av 2016 års undersökning av den samlade effekten av framtida handelsavtal. Det är en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 60 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Kommissionen kommer att informera om den uppdaterade analysen av framtida frihandelsavtals påverkan på jordbrukssektorn. Analysen är ännu inte publicerad; det kommer att ske den 26 januari. På det förberedande mötet i den särskilda jordbrukskommittén i måndags informerade kommissionen om analysen. I huvudsak bekräftades resultatet från 2016. Frihandelsavtalen innebär ingen markant negativ påverkan på EU:s jordbrukssektor eftersom EU begränsar marknadsöppningar genom tullkvoter för känsliga produkter som kött, socker och etanol. Värdet av export ökar mer än värdet av import.

Dessvärre tycks inte de brister som Sverige påpekade i den förra analysen ha åtgärdats. Det gäller bland annat att hela ekonomin bör omfattas för att slutsatser om frihandelsavtalens påverkan på EU ska kunna dras samt att exportprodukter som är viktiga för EU, exempelvis beredda produkter av frukt, kaffe, sockerkonfektyr, choklad och bakverk, inte omfattas, och detta gör att vinsterna därmed underskattas.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Det finns ett antal att hantera: Reformpaketet för GJP efter 2020, Effekter på

jordbrukssektorn efter nyligen inträffad jordbävning i Kroatien och Nuvarande situation för grisfarmssektorn. Jag föreslår att statsrådet, om hon önskar kommentera de olika ståndpunkterna separat, gör det, så tar vi dem punkt för punkt. Det är en fråga som jag ställer till statsrådet.

Anf. 62 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Den punkt under Övriga frågor som jag hade tänkt kommentera är den som handlar om GJP och den återrapport som finns där. Jag hade inte, om inte någon önskar det, tänkt säga något specifikt om jordbävningen i Kroatien eller situationen inom grissektorn.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Nej, jag tror att det är den punkten där det finns ett intresse. Om inte annat noterade vi det från Magnus Ek.

Anf. 64 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Vid konferensen ämnar ordförandeskapet ge en lägesrapport från trepartsförhandlingarna. Under november, december och januari har flera trepartssamtal ägt rum, och de förväntas fortsätta minst till och med mars. En överenskommelse väntas nås under det portugisiska ordförandeskapet, det vill säga senast i slutet av juni. Det har inte gjorts någon samlad skriftlig lägesrapport så här långt.

Några tekniska frågor om eco-schemes finns, bland annat ett förslag om att inkludera arbetsrätt i konditionaliteten, som har diskuterats under hösten. Under januari har marknadsåtgärder i den samlade marknadsorienteringen lyfts upp två gånger.

Kommissionens förslag innebär endast marginella ändringar i marknadsordningen, vilket fått stöd i rådets allmänna inriktning. Europaparlamentet har här lagt fram en rad förslag som nu diskuteras på teknisk nivå i rådet. Flera av dessa förslag är bekymmersamma då de skulle kunna innebära en minskad marknadsorientering. Vår utgångspunkt här är att hålla emot och värna marknadsorienteringen.

Jag kan stanna där och ta emot frågor.

Anf. 65 JOHN WIDEGREN (M):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

Jag har en kort fråga. Statsrådet flaggade för att det blir en försämrad marknadsanpassning. På vilket sätt menar man där? Och känns det som att portugiserna är villiga att driva på lika hårt som tyskarna har gjort? Jag tycker att Tyskland gjorde ett bra arbete under sin tid, så det känns som att vi kommer att landa på ett bra sätt innan vi byter ordförandeland igen.

Men min fråga gäller framför allt på vilket sätt det blir en försämring av marknadsanpassningen.

Anf. 66 MAGNUS EK (C):

Tack för tålamodet, ordförande! Min fråga gällde hur dessa trepartssamtalen går och när en överenskommelse kan tänkas vara klar. Man får väl säga att jag fick svar på den frågan.

Anf. 67 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Apropå John Widegrens fråga kan jag återigen konstatera att vi inte har fått en samlad skriftlig lägesbeskrivning så här långt. Vi noterar dock via de underhandskontakter som finns hela tiden det som rör sig på dessa frågeområden.

Detta har varit en väldigt lång process. Det var en tuff förhandling på slutet för att få rådet att enas om en position. Jag håller med om John Widegrens bild att detta skedde mycket tack vare att Tyskland bar sitt ordförandeskap seriöst och drev detta i land för att man skulle få till en rådsposition. Nu förhandlas den både med kommissionen och med parlamentet.

Det är ju väntat att framför allt parlamentet har saker och ting som man vill lyfta in i dessa delar. En del av de saker som parlamentet vill lyfta in är i linje med sådant som Sverige gärna hade velat ha med i rådets slutsatser, inte minst på jämställdhetsområdet och på djurvälståndsområdet, så det är vi egentligen inte så bekymrade för. Det skulle till och med kunna vara en bra sak om man gjorde vissa vinster där, utifrån ett svenskt perspektiv.

Däremot tycker vi att det är bekymmersamt att man också driver en rad frågor kopplade till att man vill kunna ge specifika stöd för olika saker. Detta är ju någonting som inte är i linje med den svenska positionen, och här tycker vi att det är viktigt att hålla emot.

Min bild så här långt är att trots att detta är en fråga där det finns många olika åsikter inom rådet – alltså hos olika medlemsstater – tar portugiserna sitt ansvar i att Portugal nu är ordförandeland och därmed ska försvara den förhandlade position som finns, som ju inte var helt enkel att få till från rådets sida initialt.

Även kommissionen har haft synpunkter när det gäller de delar som handlar om marknadsorientering som marginellt avviker från rådets slutsatser.

Det är lite för tidigt att säga exakt vad en framtida kompromiss skulle kunna innebära. Sverige är ett av de länder som bevakar detta hårt, och så här långt har vi ingen anledning att tro att portugiserna inte skulle stå upp för det förhandlade resultatet.

Anf. 68 STAFFAN EKLÖF (SD):

Herr ordförande! Det var en intressant nyhet att eco-schemes skulle kunna inkludera arbetsrätt, om jag förstod det rätt. Det är något som är nytt för mig. Jag undrar om ministern kan utveckla det lite grann för ökad förståelse.

Anf. 69 JOHN WIDEGREN (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för svaret!

Innebär det här att vi befarar en pådrivning för mer kopplade stöd? Skulle det kunna innebära att mängden kopplade stöd i stället ökar nu, fast vi vill att de ska minska? Och hur skulle det i så fall kunna påverka de ökade miljö- och klimatsatsningar i GJP:n?

Anf. 70 MARIA GARDFJELL (MP):

Det är ju känt vilken ståndpunkt Sverige har i dessa frågor, men om det nu är så att det kommer fram synpunkter som mer handlar om till exempel

stöd till små jordbruk tycker jag att vi i Sverige ändå ska fundera på hur vi i sådana fall skulle vilja att en sådan ordning skulle fungera för oss. Vi har ju naturligtvis jättestora fördelar om ett sådant stöd – om det nu kommer till – inriktas mot små jordbruk, till exempel i norra Sverige.

Jag vill göra det medskicket. Om det nu är så att man förlorar den linje kring marknadsorientering som har varit gällande tycker jag att man ska fundera på hur man kan stödja miljön och stödja geografiskt om det blir någon förändring.

Anf. 71 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Jag börjar med Staffan Eklöfs fråga om arbetsrätten i konditionaliteten. Detta är en av de frågor som Europaparlamentet har lyft in. Min bedömning är att det i och för sig inte är något fel med diskutera den typen av frågeställningar precis som man diskuterar annat. Det är dock väldigt sent i processen, och det skulle vara ganska komplicerat att lyfta in helt nya element.

Sverige har generellt sett varit positiva till att man hittar bra sätt att hantera arbetsrätten inom denna sektor. Det blir ju väldigt tydligt att detta är en fråga som behöver diskuteras och hanteras framgent, inte minst under coronapandemin och med den diskussion som fanns inte bara i Sverige utan egentligen i hela Europa om hur beroende denna marknad är av exempelvis säsongarbete för att kunna hantera sin produktion.

Detta är en av ganska många frågor. Europaparlamentet har lagt fram en rad ganska detaljerade förslag på enskilda punkter, inte minst när det gäller kopplade stöd, som John frågade om. Man vill ha kopplade stöd för väldigt många olika saker, både produkter och annat.

Rent generellt tror jag att det är viktigt att rådet håller emot när det gäller helheten och någonstans drar lärdom av hur svårt det faktiskt var att komma överens i rådet om dessa delar. Det här var ju kompromisser som det tog lång tid att enas om. När man lyssnar på hela detta samtal blir det uppenbart att det blir ungefär så här i rådet så fort frågor kommer upp – alla trillar väldigt snabbt och lätt tillbaka till det som var ens ingångsvärde i förhandlingen.

Vi har just nu ett jättestort behov av att se till att vi slutför dessa förhandlingar och får detta på plats – också trepartssamtalen – så att vi kan börja jobba i alla länder med att implementera och få till strategiska planer för det nationella arbetet kopplat till det här. Jag tänker mig att detta också är Portugals ambition i detta – min bild är inte att man kommer att vara speciellt välvilligt inställd till att göra stora förändringar.

Det här är ju en förhandling, och en förhandling innebär alltid kompromisser. Dessa bör dock inte förändra grundstrukturerna i det som är det förhandlade förslaget. Då kommer vi att behöva gå tillbaka, och då kommer det att ta väldigt lång tid. Det är någonting som jag tycker att alla medlemsstater bör bära med sig här.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen och lägesrapporten.

Finns det någonting annat som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 73 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag har inget behov av att kommentera något ytterligare om det inte är så att det finns frågor på någon av de två andra punkterna.

2020/21:25

22 januari

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Därmed tackar vi statsrådet Nilsson för närvaron vid dagens sammanträde och önskar lycka till vid mötet och en trevlig helg!

§ 4 Återrapport från videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer

Statsrådet Hans Dahlgren

Återrapport från videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer den 21 januari 2021

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, statsrådet Hans Dahlgren, till dagens EU-nämndssammanträde! Vi träffades ju i går, och i går kväll genomfördes detta möte. En del har återrapporterats i medier, men vi ser fram emot statsrådets återrapport från videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer den 21 januari 2021.

Anf. 76 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Herr ordförande! Det blev en lång diskussion i går kväll mellan de europeiska ledarna; först efter drygt fyra timmar var de klara. Som under tidigare möten under fjolåret var detta en allvarsam diskussion. Den präglades förstås av det mycket svåra läge som Europa befinner sig i till följd av pandemin.

Sammantaget kan man väl säga att det på det hela taget fanns en bred samsyn vid detta möte kring de olika frågor som ordföranden Charles Michel hade satt upp på dagordningen för videomötet. Det var tydligt att det fanns en utbredd och allvarlig oro, framför allt för nya mutationer av det här viruset och för vad dessa nya mutationer skulle kunna komma att innebära för smittspridningen.

Det var många som lyfte upp vikten av att man ökar antalet analyser för att spåra nya varianter av covid-19. Detta är något som redan sker i Sverige, och det verkar som att vi kommer att nå kommissionens rekommendation om sådan här sekvensering med råge.

Det var också flera som menade att de nya virusmutationerna kommer att leda till ett ökat tryck för att begränsa rörligheten till EU och inom EU. Det fanns bland annat ett förslag från Tyskland om skärpta rekommendationer när det gäller testning och karantän.

Ändå fanns det en enighet, som det bör vara, kring betydelsen av den fria rörligheten och att den ska värnas så långt som möjligt. Detta är särskilt viktigt för personal inom till exempel hälso- och sjukvård. Det är också angeläget att den inre marknaden kan fortsätta att fungera, särskilt när det gäller medicinsk utrustning och andra särskilt angelägna varor.

Eftersom det råder ett så allvarligt läge med oroande hög smittspridning är det bra att kommissionen arbetar vidare med rekommendationer om resande, som von der Leyen berättade om på sin pressträff efter mötet i går och som det har rapporterats i medier. Jag ska säga att detta inte var någonting som diskuterades i detalj under själva mötet, utan vi ser fram emot ytterligare förslag eller rekommendationer från kommissionen om det här.

Herr ordförande! Jag kan säga att den största delen av diskussionen nog ägnades åt vad som kan göras för att få mer snabbhet i vaccinationerna av europeiska medborgare. Det var några som kritiserade företaget Pfizer för att det med kort varsel nyligen dragit ned på takten i sina leveranser. Kommissionens ordförande, Ursula von der Leyen, berättade att hon hade talat i telefon med ledningen för Pfizer som hade bekräftat att alla de

leveranser som de har utlovat för det första kvartalet i år kommer att genomföras trots förseningen. Det var också flera som pekade på att anledningen till leveransstoppet från Pfizers sida faktiskt var att företaget skulle skala upp sin kapacitet och alltså leverera ännu mer vaccin framöver.

Det fanns också ett förslag om att vacciner som ännu inte har godkänts av den europeiska läkemedelsmyndigheten, alltså EMA, ändå skulle kunna börja distribueras med tanken att vaccineringen sedan skulle kunna börja i samma stund som själva godkännandet kommer. Det här såg kommissionen en del svårigheter och risker med. Resultatet blev att frågan ska diskuteras vidare. Vi får se vad det kan leda till.

Att det finns en ambition från alla håll att så snabbt som möjligt vaccinera så många människor som möjligt rådde det naturligtvis ingen tvekan om.

Diskussionen om vaccinationsintyg, som vi också talade om i går, var väl inte helt entydig vid det här mötet. Jag tror att alla nog kunde instämma i att sådana här intyg har ett medicinskt värde. Men det var flera som manade till försiktighet när det gäller att avgöra hur de här intygen sedan ska användas. Skälet är att forskarna ännu inte är säkra på om en person kan vara smittbärare trots att den är vaccinerad eller om de vacciner vi har verkligen ger ett skydd också mot nya virusvarianter. Det var också några som pekade på riskerna för att skapa en ojämlikhet inom befolkningen när vissa får rättigheter som andra inte får.

Vad som kommer att hända nu är förstas att kommissionen fortsätter att driva arbetet med gemensamma standarder för vaccinationsintyg. Det är något som också den svenska statsministern pläderade för under mötet. Det sker nu med sikte på att en första etapp ska vara genomförd redan nästa vecka.

När det sedan gäller frågan om solidaritet med länder utanför EU som inte har samma tillgång till vaccin som vi har lyfte många fram det stöd som Europeiska unionen ger till det globala vaccinsamarbetet som kallas för Covax och som också Sverige finansierar nationellt. Men eftersom Covax ännu inte är så operativt – det har blivit en del förseningar i deras möjliga insatser – vore det önskvärt att också andra vägar kan övervägas och användas.

Kommissionen föreslog att man skulle upprätta en europeisk solidaritetsmekanism för vaccin. Det välkomnades. Jag kan säga också att i den diskussion som fördes om det här fick Sverige särskilt beröm för det arbete som har gjorts hos oss för att administrera vidareförsäljning av vaccin till bland annat Norge, Island och Schweiz.

Med det avslutar jag återrapporteringen från gårdagskvällens möte.

Anf. 77 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för återrapporten!

Jag börjar med vaccinationsintyget. Det var bra och glädjande att statsministern lyfte upp frågan om detta. Som jag sa i går förstår jag att det finns utmaningar, men det är viktigt att man kommer igång med arbetet så att man sedan är redo och det kan fungera. Det pratade vi om i går, så jag ska inte orda mer om det.

Jag tänkte fråga några saker om handelsfrågor som statsrådet lyfte. Vi gick snabbt förbi det, men vi har nu tyvärr kunnat läsa i medierna om

sprutor som fastnade i Danmark. Jag har noterat att vår handelsminister har agerat, men jag kände ändå att jag fick en liten klump i magen och flash-backs från i våras då vi såg att det inte fungerade med den inre marknaden.

Jag antar att man diskuterade hur viktigt det är att om vi ska få det här med vaccinationer att komma igång är det avgörande att våra handelskedjor fungerar. Jag vill fråga om handelsfrågorna diskuterades eller om vi kommer att behöva ha nya sådana här möten.

Anf. 78 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack för genomgången, statsrådet!

Precis som Jessika Roswall hade jag funderingar på om diskussionen kom upp när det gäller hur Danmark har stoppat distribution av kanyler och sprutor till Sverige. Det handlar om ett inköp som alltså inte har nått fyra eller om det var fem regioner i Sverige. Det här är oerhört oroväckande. Det verkar som att de hade lagt beslag på detta, och det känns ännu värre om det stämmer överens med det som står i medierna.

Det här måste naturligtvis innebära någon typ av protest, men det måste framför allt innebära att kommissionen också agerar kraftfullt. Jag hade förstas hoppats att Sverige skulle ha tagit upp en sådan här fråga som ett exempel på hur det inte får gå till. Det kanske ministern kan kommentera.

När det gäller det här med vaccinationsintyg säger statsrådet att en första etapp kommer i nästa vecka. Vad betyder detta med den första etappen?

Anf. 79 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Ordförande! Tack så mycket, statsrådet, för informationen från mötet!

Precis som föregående talare är jag djupt oroad över informationen som vi får läsa i pressen om att sjukvårdsprodukter som behövs för vaccinationen stoppas.

Om jag inte minns fel tog regeringen upp problemet med Frankrike när vi hade en akut kris med leveranser under förra året. Regeringen har tagit upp det i EU, och vi har fått höra att detta inte kommer att upprepas, och nu står vi här igen. När det brinner till ställer inte vissa medlemsländer upp på den fria handeln inom EU. Det är väldigt allvarligt, tycker jag.

Jag tycker nog att regeringen kan titta på hur vi ska agera när det här inte fungerar. Jag tänker helt enkelt att vi för att visa att det är allvar kan hålla inne med vissa stöd som vi nu har blivit ålagda. Det här får inte ske. Jag blir besviken om statsrådet inte lyfte upp detta i går.

En annan fråga jag funderar på är att vi i SVT fick höra i går att Tyskland köper in vaccin vid sidan om EU:s gemensamma upphandling. Vi har ju fått höra att det är bra att EU upphandlar det här tillsammans. Jag undrar om statsrådet lyfte frågan att Tyskland faktiskt går vid sidan av den gemensamma upphandlingen? Kanske vi också ska ställa oss beredda att göra det? Det är en konstig utveckling, tycker jag, om vi alla ska jobba gemensamt för sänka smittan.

Anf. 80 JOHAN HULTBERG (M):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för återsrapporteringen från gårdagens möte!

Det är minst sagt bekymmersamt med signalerna om handels-

problemen. Samtidigt ska man vara försiktig med att dra slutsatser innan man har alla fakta på bordet, men jag tycker precis som Jessica Roswall att det är oerhört viktigt att vi från svensk sida fortsätter att driva på för att riva alla hinder som finns på den inre marknaden när det gäller handel med olika produkter som är viktiga i bekämpningen av covid-19. Det har vi från Moderaternas sida med en dåres envishet lyft upp. Vi vet att det fram till åtminstone för bara några veckor sedan fortfarande fanns en del handelsrestriktioner från Estlands sida till exempel. Jag understryker vikten av att Sverige fortsätter att driva de frågorna.

Det var dock inte det jag ville fråga om, utan jag undrar lite om det som statsrådet i sin återrapport nämnde om diskussionen i går om att kunna påbörja vaccination i det ögonblick som ett nytt vaccin har blivit godkänt. Statsrådet nämnde att kommissionen ser vissa risker med det.

Jag kan ana mig till vilka risker det handlar om, till exempel att man inte väntar tills vaccinet är godkänt och den typen av farhågor. Men jag undrar om statsrådet kan vara lite mer explicit när det gäller vad det var för risker som kommissionen såg framför sig. Diskussionen är inte alldeles enkel, men det är viktigt att kunna värdera den nytta som en sådan ordning skulle kunna bidra med kontra de eventuella risker som finns.

Sedan undrar jag om frågan om att Ungern har agerat på ett lite frifräsande sätt och gjort ett nödgodkännande av Astra Zenecas vaccin kom upp. Jag tycker att det är bekymmersamt att vi har ett medlemsland som har valt att inte hålla sig till den gemensamma ordning som vi har kommit överens om inom EU för att få till godkännanden av vacciner ut till hela unionen.

Anf. 81 MAGNUS EK (C):

Jag ska inte upprepa sådant som andra har sagt, men jag vill följa upp det här med vaccinationsintyg lite. Det är gott och väl, men ett snarlikt och kanske större problem för dem som bor i gränsregioner eller bor och arbetar utomlands är den bristande samordningen vad gäller kraven för hur man får resa eller korsa en gräns inom EU.

Jag undrar om det var någonting som togs upp i anslutning till den här diskussionen eller om statsrådet kan redogöra för hur processen ser ut när det gäller likriktade och samordnade krav för hur man får röra sig som medborgare inom EU vad gäller testning och annat.

Anf. 82 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag kan börja med det som flera frågeställare tog upp, nämligen detta om Danmark. Det är riktigt, som Johan Hultberg säger, att vara försiktig med att dra sådana slutsatser innan man har alla fakta på bordet. Vi har nu fakta på bordet, för det är klart att så snart som den här frågan blev känd i går tog Regeringskansliet kontakt med det danska regeringskansliet.

Jag kan säga att vi har fått information som säger att det inte finns några som helst beslut som har tagits av den danska regeringen eller danska myndigheter som på något sätt skulle hindra möjligheterna för Sverige att få ta del av de här instrumenten.

Vi har dessutom fått information som jag kan läsa upp: Sundhedsministeriet upplyser om att den konkreta saken handlar om två mindre order som blev annullerade av grossisten. Leveransstopp eller

annan lagstiftning hindrar inte leveranser av vaccinkanyler från eller via Danmark till Sverige.

Det här lät mer som norska än danska! Det var den text som vi fick från det danska ministeriet. Vi tycker naturligtvis att det är bra att det var en falsk nyhet om att man från dansk sida skulle ha stoppat leveranser till Sverige. Det är inte acceptabelt att sådant sker, och vi kommer naturligtvis att hålla ögonen öppna när det gäller sådant i framtiden.

Därmed svarade jag också på Jessika Roswalls fråga om handelsfrågorna kom upp. Det finns en väldigt tydlig ambition från kommissionens sida att fortsätta att agera för att vi ska hålla gränserna öppna för att den inre marknaden ska fungera. Men det är klart att rörelsefriheten för personer har begränsats under pandemin och kan komma att begränsas ytterligare. Då gäller det också att man klarar av de undantag som finns för nödvändiga resor på ett klokt sätt.

Till Désirée Pethrus vill jag, förutom det svar jag redan har gett gällande det så kallade danska stoppet, säga att vad som händer till i slutet på nästa vecka är att det som kallas för the e-Health Network inom unionen kommer att definiera det minimum för data som ska finnas med för att man ska kunna ha sådana här certifikat med en gemensam EU-standard. Det ska inkludera bland annat en unik identifierare och ett tillräckligt pålitligt ramverk för att man ska kunna säkerställa att de här instrumenten är säkra och att de skyddar de privata personuppgifter som behöver skyddas.

Det är det arbetet som kommer att genomföras till slutet av nästa vecka om ambitionen håller.

När det gäller Tyskland tror jag inte att det är bekräftat att den tyska regeringen skulle göra någonting annat än vad alla har kommit överens om, nämligen att man ska agera gemensamt och inte gå vid sidan av. Som jag har läst mig till gällande de här frågorna tidigare har det väl mest handlat om en diskussion om man kan skaffa ytterligare optioner utöver det som man har tilldelats i proportion till befolkningsstorlek. Men det var ingenting som kom upp under mötet i går, såvitt jag kan påminna mig.

Till Sverigedemokraternas representant kan jag säga att det inte var jag som deltog i det här mötet, utan det var statsministern som deltog tillsammans med de övriga stats- och regeringscheferna. Det är samma svar till henne som till de andra när det gäller den danska frågan.

Johan Hultberg frågade om vad det var för risker som kommissionen såg med att börja leverera de här doserna innan de är godkända. De riskerna är, förutom dem Johan Hultberg själv nämnde, också juridiska och rättsliga. Vem har ansvaret för vad som händer med dessa doser i ett land om de har levererat innan godkännandet har skett? Det är inte alls säkert att de här företagen tar det ansvaret, som de gör annars om de har ett godkännande från den europeiska läkemedelsmyndigheten, utan då kanske varje medlemsland måste ta ett sådant ansvar. Vad det betyder finansiellt och juridiskt är inte utrett. Det är en av de frågor som kommissionen vill att man ska diskutera vidare.

Ingen vill ju att man ska sitta och hålla på doser, utan det är klart att alla vill att doserna ska kunna användas så långt som möjligt.

När det gäller Ungerns nödgodkännande, som Johan Hultberg också frågar om, såg vi som följde den här videokonferensen faktiskt aldrig Viktor Orbán. Han sa ingenting i alla fall, och jag är inte bekant med om han över huvud taget deltog i mötet.

De har alltså gjort något slags nödgodkännande av en av leverantörerna innan EMA har gjort detta. Det får Ungern svara för; jag kan inte förklara det. Det är viktigt att vi även i fortsättningen håller på de procedurer som vi har satt upp. Det är helt nödvändigt för att vi ska kunna upprätthålla en trovärdighet och ett förtroende för det europeiska vaccinationssystemet.

Till Magnus Ek till sist om samordning: Det är klart att det krävs samordning. Det efterlyser kommissionen och har kommit med olika förslag. Riksdagen hade så sent som i går möjlighet att godkänna det förslag som hade lagts fram om att vi ska ha ett gemensamt erkännande av standard när det gäller tester. Det är ett väldigt bra steg framåt för att klara inte minst det nödvändiga resandet mellan länderna och inte minst i gränsregionerna. Jag hoppas verkligen, och det är ju inriktningen på hela arbetet, att vi ska få ett slags gemensamt godkännande också av vaccinationsintyg. Men vad dessa exakt sedan ska användas till är en diskussion som ännu inte är färdig.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att Tina Acketoft i chatten har noterat att statsrådets norska är klockren. Det funkade alldeles utmärkt. Vi som är med i Nordiska rådet brukar ofta kalla det där för skandinaviska, och vi som kommer från Sverige, Norge och Danmark får aldrig tolk förutom när vi ska lyssna på finska och isländska.

Nåväl. Vi tackar för återrapporten och noterar den. Vi tackar statsrådet Dahlgren för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar en trevlig helg!

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Utrikes frågor

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Utrikesminister ANN LINDE (S)	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 5 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	3
Anf. 6 HANS ROTHENBERG (M).....	3
Anf. 7 TINA ACKETOFT (L)	4
Anf. 8 MAGNUS EK (C).....	4
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 10 Utrikesminister ANN LINDE (S)	4
Anf. 11 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 13 Utrikesminister ANN LINDE (S)	5
Anf. 14 MAGNUS EK (C).....	7
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 16 HANS ROTHENBERG (M).....	8
Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	8
Anf. 18 Utrikesminister ANN LINDE (S)	9
Anf. 19 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	10
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 21 JESSIKA ROSWALL (M).....	10
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 23 Utrikesminister ANN LINDE (S)	11
Anf. 24 HANS ROTHENBERG (M).....	12
Anf. 25 MAGNUS EK (C).....	12
Anf. 26 CHARLOTTE QUENSEL (SD)	12
Anf. 27 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	13
Anf. 28 TINA ACKETOFT (L)	13
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 30 HANS ROTHENBERG (M).....	13
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 32 Utrikesminister ANN LINDE (S)	13
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 34 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	14
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 36 HANS ROTHENBERG (M).....	15
Anf. 37 Utrikesminister ANN LINDE (S)	15
Anf. 38 TINA ACKETOFT (L)	15
Anf. 39 MAGNUS EK (C).....	15
Anf. 40 Utrikesminister ANN LINDE (S)	16
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 42 ANNA SIBINSKA (MP)	16
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 44 Utrikesminister ANN LINDE (S)	16

Anf. 45	ORDFÖRANDEN.....	17	2020/21:25
Anf. 46	Utrikesminister ANN LINDE (S)	17	22 januari
§ 3 Jordbruk och fiske.....18			
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 48	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	18	
Anf. 49	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 50	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	18	
Anf. 51	MAGNUS EK (C).....	18	
Anf. 52	ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 53	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	18	
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	20	
Anf. 55	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	20	
Anf. 56	ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	20	
Anf. 57	STAFFAN EKLÖF (SD)	20	
Anf. 58	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	21	
Anf. 59	ORDFÖRANDEN.....	21	
Anf. 60	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	21	
Anf. 61	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 62	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	22	
Anf. 63	ORDFÖRANDEN.....	22	
Anf. 64	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	22	
Anf. 65	JOHN WIDEGREN (M)	22	
Anf. 66	MAGNUS EK (C).....	23	
Anf. 67	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	23	
Anf. 68	STAFFAN EKLÖF (SD)	23	
Anf. 69	JOHN WIDEGREN (M)	23	
Anf. 70	MARIA GARDFJELL (MP).....	24	
Anf. 71	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	24	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	25	
Anf. 73	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	25	
Anf. 74	ORDFÖRANDEN.....	25	
§ 4 Återrapport från videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer.....26			
Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 76	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	26	
Anf. 77	JESSIKA ROSWALL (M).....	27	
Anf. 78	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	28	
Anf. 79	CHARLOTTE QUENSEL (SD).....	28	
Anf. 80	JOHAN HULTBERG (M)	28	
Anf. 81	MAGNUS EK (C).....	29	
Anf. 82	Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	29	
Anf. 83	ORDFÖRANDEN.....	31	